

Bilješka o piscu

Honoré de Balzac (1799. - 1850.) , rođen u Toursu u građanskoj obitelji. Otac mu je bio naobražen čovjek , bavio se je fiziologijom i sociologijom. Majka mu je bila religiozna, “udubljena u mistična razmišljanja”.

Kao dječak pokazuje veliko zanimanje za knjigu i čitanje. Naobrazbu je stekao u raznim školama, najprije u rodnome Toursu, zatim u Parizu. Prema očevoj želji trebao je studirati pravo, ali on se posvećuje književnosti. Bavi se s različitim poslovima i bori se s dugovima. Posjedovao je neobičnu radnu energiju, radio je 16 -17 sati dnevno. oženio se 1850. g., nekoliko mjeseci prije svoje smrti. Za života je postao slavan pisac.

Djela : Eugenie Grandet , Otac Goriot, Izgubljene iluzije, Rodakinja Bette, Rodak Pons, Sjaj i bijeda kurtizana...

Ljudska komedija

Ljudska komedija je ciklus romana u kojima Balzac prikazuje mnoštvo likova (2000 - 3000) pomoću kojih Balzac ulazi u sve pore tadašnjeg društva. Osnovna koncepcija strukture Ljuske komedije tj. grupiranje samostalnih djela u veće cjeline i pojavljivanje istih likova u više različitih djela pojavljuje se negdje početkom 1831., a sam naziv i plan tog opusa datiraju iz 1842. Iz tog razdoblja datira 1. sveska njegovih Sabranih djela, koje na nagovor izdavača i po sugestiji jednog prijatelja naziva Ljuskom komedijom. Iako sam naslov Balzacova djela sugerira na Danteovu Božanstvenu komediju Balzac vjeruje u njegovu opravdanost : "Neizmjernost jednog plana, koji istodobno obuhvaća povijest i kritiku društva, analizu njegovih zala i raspravljanje njegovih principa, daje mi po mom mišljenju pravo da svom djelu dam naslov pod kojim se ono danas objavljuje : La Comédie humaine"(Predgovor svojeg prvog djela). Dok je Dante tumačio odnose u ljudskom društvu na temelju jedne teološke vizije svijeta, Balzac razmatra ljudsku vrstu sa stanovišta prirodnih znanosti i isključivo na temelju vlastitih promatranja. Uz to, Balzac ne ocjenjuje ljudsko društvo već daje njegovu analizu ne upuštajući se u povijesne probleme, nego ostajući na razini svoje sadašnjosti. Balzac nam dalje tumači u svom Predgovoru da ne treba davati analizu povijest jer su "osnovni ljudski problemi vječni i ponavljaju se iz generacije u generaciju". Znači dovoljno je dati prikaz života jedne generacije i osvijetliti ga sa svih strana da bi se dobila slika ljudskog društva.

Balzac je svoju Ljudsku komediju podijelio na nekoliko dijelova : Studije društvenog života, Filozofske studije, Analitičke studije.

Temelj tog opusa čine Studije društvenog života a dijele se na 6 prizora : Prizori iz privatnog života, Prizori iz provincijskog života, Prizore iz pariškog života, Prizore iz političkog života, Prizore iz vojničkog života, Prizore iz seoskog života.

Ljudska komedija je ostala nedovršena, od 137 planiranih djela završena su tek 91, ali ipak kao opus ostala je nenadmašena. Zahvaljujući svom izvrednom daru zapažanja Balzac nam je dao kompletnu sliku društvenog života u prvoj polovici 19 st.

Otac Goriot

Najpodesnije djelo za dobivanje uvida u LjK je svakako roman Otac Goriot. Prvotno zamišljen kao pripovijetka postepeno prerasta tokom pisanja zadane okvire radnje, ali ne napuštajući ih, izgrađujući tri samostalne ali međusobno isprepletene radnje, čiji se događaju odvijaju na različitim scenama pariškog društva.

Prva fabula je vezana za nesretnu očinsku ljubav Jean-Joachima Goriot, nekadašnjeg tvorničara tjestenine, prema njegovim kćerima u kojoj je obuhvaćena jedna oštra kritika tadašnjeg odgoja. Uz tu osnovnu fabulu vezana je sudbina siromašnog studenta prava Eugénea de Rastignaca, čiji je osnovni cilj uspjeti u društvu, a koji tijekom tog djela upoznaje lice i naličje velegradskog života i postepeno napušta svoje mladenačke ideale. Treća je fabula vezana je uz ciničnog robijaša Vautrina.

Eugène de Rastignac

“Eugène de Rastignac - tako se zvao - pripadao je redu onih mladih ljudi koje neimaština priuči na rad i koji već u djetinjstvu shvate kolike nade polažu u njih njihovi roditelji, te pripremaju sebi lijepu budućnost proračunavajući već u toj dobi domet svojih nauka i podešavajući ih unaprijed budućem kretanju društva, da bi ga prvi iskoristili.”

Razmatrajući djelo u sklopu čitave LjK osnovna je tema životna inicijativa mladog čovjeka, a glavni bi lik bio Rastignac. Njega ne bismo mogli nazvati glavnim likom ovog romana, već samo sponom uz koju se vežu druge dvije centralne ličnosti ovog romana i kao veza između salona visokog društva i malograđanskog pansiona. Ukratko on nije pokretač same radnje već njezin sljedbenik ali isto tako lik kojemu će se Balzac najrađe vraćati, primjenjujući prvi put na njemu tehniku pojavljivanja istih likova u više različitih djela.

“Bez njegovih radoznalih zapažanja i spretnosti kojom je ušao u pariške salone ova pripovijest ne bi bila obojena stvarnim tonovima koje, nema sumnje, duguje njegovu pronicavu duhu i želji da proдре u tajne užasna položaja koji su brižljivo tajili kako oni koji su ga stvorili tako i onaj koji se u njemu nalazio.”

Problematika odgoja

Goriotova nesretna ljubav prema svojim kćerima toliko je uvećana i groteskna da čitateljima izgleda nestvarna, bez stvarne podloge. Balzac je prikazao takvu ljubav koja se na trenutke spušta na razinu čistih nagona i nemoralnih postupaka (npr. kad glavni junak, da bi bio blizu vlastite kćeri, se upušta u ulogu "svodilje" između nje i Rastignaca). Dajući previše ljubavi kćerima svojim G. je ostao bez njihove, i postao samo sredstvo za njih. Umjesto da se brinu za njega, kako je sam očekivao, one ga odbacuju od sebe i prisiljavaju ga da živi na rubu neimaštine. Ali G. naposljetku ih još jednako voli.

Tim slikama nam Balzac daje kritiku odgoja tog društva koji se bazira na materijalnom, a prenosi ideje povratka korijenima, povratku prirodi, idejama koje je zastupao Jean - Jaques - Rusoe.

Bježismrt

Vautrin je u Balzacovom djelu simbol revolta prema svim negativnostima tadašnjeg društva. Taj bivši robijaš shvativši svu pokvarenost tadašnjeg društva ne preza ni od čega da bi ostvario vlastiti cilj. Dokraja odan svojim prijateljima a nemilosrdan prema protivnicima on razvija svoj bushido koji je po mnogo čemu amoralan kao što je amoralno društvo u kojemu živi i u kojem je novac "vrhovni bog". Na taj način Bježismrt prerasta u glasnika B. osuda ljudskog društva ali isto tako kao čovjek goleme životne energije i volje predstavlja utjelovljenje Balzacovih ambicija.

Zaključak

“Ovdje počiva gospodin Goriot, otac grofice de Restaud i barunice de Nuncingen, sahranjen na trošak dvojice studenata.”